

Trendy v sociální politice – nový evropský model sociálního státu? Plnění Lisabonské strategie

3.12.2010

Katedra veřejné ekonomie

MU BRNO

Trendy v sociální politice

- 1. Dynamičnost nových technologií – spojeno se sociálními pohyby**
- 2. Globalita, vzájemná závislost**
- 3. Subjektivita**
- 4. Demografická situace spojená s populačním vývojem**
- 5. Propojování ekonomických a sociálních cílů**

Nový evropský model sociálního státu?

- **východisko: reformy v zemích severní Evropy**
- **Existence reformovaného evropského sociálního modelu ?**
- **Kombinace:**

prvky sociálního státu + udržitelný rozvoj

x

efektivita + ekonomické pobídky

Starý model a nový evropský model reformovaného sociálního státu

- **System SZ pevný – sociální výhody mohou záviset na vkladech jednotlivce, podmíněny podmínkami**
- **Daně poměrně vysoké – odpovídají sociálním výdajům = pozitivní bilance**
- **Platy vysoké, U nabízena pomoc a vzdělávací možnosti**
- ***„z podpory do práce“* – zásada: poskytovat pomoc, ne lenost**
- **Podpora práce na částečný úvazek, adaptace práce životním cyklům**

Nový evropský model sociálního státu – hlavní složky

- **Sociální a ekologická zodpovědnost**
- **Otevřenost**
- **Podpora technologiím**

Strategie modernizace sociální ochrany v EU

Hlavní trendy v podmínkách měnícího se prostředí systémů soc. ochrany:

- **Stárnutí populace**
- **Účast žen na trhu práce**
- **Vysoký počet předčasných důchodů**
- **Přetrvávání dlouhodobé nezaměstnanosti**
- **Mění se struktura domácností a růst těch, v nichž žádný člen není v zaměstnání**

Základní cíle modernizace sociální ochrany

- **Zajistit, aby se vyplácelo pracovat a zaručit jistý příjem**
- **Zajistit zaručené důchody a udržitelný důchodové systémy**
- **Podporovat sociální integraci**
- **Zajistit vysokou kvalitu a udržitelnost zdravotní péče**

Krise sociálního státu

Sociální stát se dostal do problémů v důsledku:

- **Přechod k ekonomice služeb**
- **Flexibilizace práce**
- **Stárnutí populace**
 - **vliv demografických změn na fiskální oblast**
 - **růst nákladů na dlouhodobou sociální a zdravotní péči**
 - **změna rodinné politiky**

Krise sociálního státu

- **Globalizace**

- **zásadní dopad do sociálního státu**
- **oživení radikálního liberalismu**
- **prosazují se sporné koncepty**
- **sílí tlak na „zeštihlování“ sociálního státu**

„Zatímco ekonomika je na vzestupu, sociálně upadá“ (Keller J.: Soumrak sociálního státu SLON 2005)

Existuje vůbec evropský sociální model?

Evropský sociální model zatím existuje (pokud chápeme model jako prostor, ve kterém se realizuje určitý soubor hodnot)

- **Úsilí o sociálně koherentní společnost**
 - **Sociální politika je investicí**
 - **Univerzální krytí pro určité existenciální situace**
- příchod nových členských států = příchod nového ultraliberálního modelu**

Nové výzvy pro dnešní Evropu

- **Mnoho otázek, na které Evropa ještě nedokázala odpovědět**

Porto, 2006: „Nová sociální Evropa: Deset zásad pro naši společnou budoucnost“

www.pes.org

Priority nové sociální Evropy

- **Hospodářský rozvoj, sociální inkluze**
- **Plná zaměstnanost**
- **Inkluzivita trhu práce**
- **Investice do lidí a to od samého počátku**
- **Rovná práva a příležitosti pro muže a ženy**
- **Namísto věkové diskriminace aktivní stáří**
- **Vymýcení chudoby**
- **Solidarita, konkurence a spolupráce v Evropské úrovni k vrcholové konvergenci životní a pracovních podmínek**
- **Nová sociální Evropa vybudována lidmi, stranami a občanskou společností**

Co je vhodné pro Evropu?

- **Strategie konkurenceschopnosti**
- **Vysoká kvalita infrastruktury**
- **Veřejné služby**
- **Ochrana životního prostředí**
- **Znalosti a dovednosti**

Co není pro Evropu budoucnost?

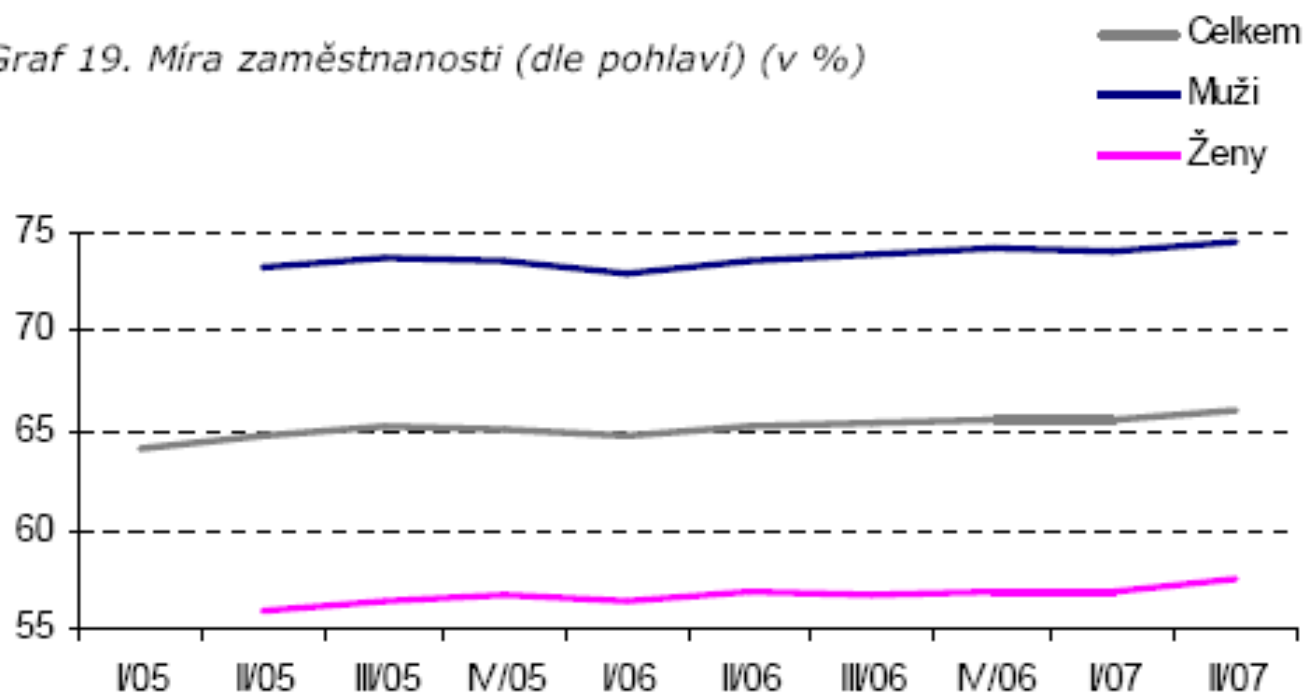
- **Nízké mzdy**
- **Nízké sociální náklady**

Plníme Lisabonskou strategii?

*Zdroj: Zpráva o plnění Lisabonského programu 2005-2008
(národního programu reforem České republiky)*

- Zaměstnanost: pro rok 2008 stanoveno dle dokumentu Národní plán reforem 66,4% zaměstnanost, v tom
 - zam. Žen 57,6% (57,5%)
 - zam. 55-64 letých 47,5% (45,8%)
- Rok 2007 – 66,0% zaměstnanost
- Zaměstnanost roste o 1,2 a ž 1,8% meziročního nárůstu

Graf 19. Míra zaměstnanosti (dle pohlaví) (v %)

zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Co má vliv na míru zaměstnanosti?

- Snižuje rychlý růst studujících na VŠ
- Roste počet osob v zaměstnání jako souběh zaměstnanosti silných ročníků na přelomu čtyřicátých a padesátých a poloviny sedmdesátých let
- Prodlužující se věk odchodu do důchodu
- Osoby v zaměstnaneckém poměru 4,1 mil. osob
- Podíl podnikatelů na celkové míře zaměstnanosti činí 18% (EU průměr 15,6%)
- Podíl pracovníků na plný pracovní úvazek je čtvrtý nejvyšší v zemích EU (u žen pátý nejvyšší podíl)

Literatura:

Krebs, V. a kol.: Sociální politika, ASPI 2005, kap. 19

**Economic Survey Of Europe, 2005 No.1
(ekonomický přehled Evropy , kap. 7, 2005 č. 1)**

- **Aiginger, Karl: K novému evropskému modelu sociálního státu – alternativa k americkému modelu**

Pick, Miloš: Hospodářská a sociální výkonnost modelů evropského sociálního státu v soutěži s USA, příspěvek k evropské diskusi o sociálním státu